

ABONAMENTUL

Pe un an . 28 Cor.

Pe un jum. . 14 "

Pe o lună . 2-40 "

Nrul de zi pentru România și străinătate pe an 40 franci.

Telefon pentru oraș și comitat 502.

TRIBUNA

REDACȚIA
și ADMINISTRAȚIA:
Deák Ferencz-utca 20.INSERTIUNILE
se primesc la administrație.Mulțumite publice și Loc de
schis costă fiecare p. 20 lit.
Manuscripte nu se în-
poiază.

Cauzele conflictului nostru.

Ziarul unguresc *Budapesti Hirlap* publică un articol de fond despre „cauzele conflictului dintre români”. Dăm articolul în întregime în altă parte a ziarului nostru. Contrar obiceiului nostru de a nu intra în polemici sterpe cu presa ungurească, am răspuns și rândul trecut acestui ziar și găsim necesar a-i face și acuma unele reflecții. Nu avem naiva dorință de a aduce ziarul unguresc la alte convingeri, găsim însă că asemenea polemici pot fi rodnice nu pentru publicul unguresc ci pentru publicul nostru. Afirmatiunile inexacte și tendențioase ale ziarului unguresc ai putea duce în rătăcire pe cititorii români și, dacă nu le-am contrazice, onorabila presă oficială românească ar putea să le exploateze contra noastră, minciuna fiind una din principiile ei de viață.

Ziarul unguresc pretinde că și informează publicul cu „exactitatea istoricului”. Cât de exact și conștiincios e acest istoric, dl Jancsó, s'a dovedit de nenumărate ori la noi și broșura unui eminent cunoscător al istoriei noastre a aruncat, acum câțiva ani, o dungă de lumină orbitoare și nimicitoare asupra bunei credințe a acestui domn „falsificator al istoriei”, cum îl numea titlul broșurei lui *Verax*.

„Exactitatea” conștiințioasă a acestei istoriografii contemporane se lămu-

rește și în articolul de azi al ziarului unguresc. Perfidia procedurii său consistă în a nu spune *numai* neadevăruri, cari astfel s'ar demasca singure, ci de a le amesteca și cu o parte de adevăr. Prin procedeul acesta, el crede că minciuna sa se va putea strecura neobservată sub hlamida orbitoare a adevărului.

În articolul său de dăunăzi încercase să prezinte tineretul din jurul *Tribunii* ca oportunist și vrășmaș radicalismului din programul național, cerind chiar înlăturarea autonomiei Ardealului din acel program. Acum d-sa, vorbind de cele „trei tabere” românești (amintim publicului, care nu cunoaște decât două, că a treia ar fi să fie alui Mangra) spune, la încheierea articolului său, că tabăra a treia, cea mangristă, va cuprinde alături de arhieriei și alți oameni și noua generație de cărturari, care nu se mai ridică din opincă, ci, trecută prin influența culturii ungurești, își potolește focul urei de rasă și de clasă.

Cum am spus, puțin adevăr se amestecă cu multă minciună în afirmația asta. Adevărul este că unii dintre arhieriei dibuiesc aceiaș cărare ca și Mangra și aceasta sub egida *binevoitoare a comitetului național*. Este cunoscută bunăoară tăcerea binevoitoare cu care organul din Arad al comitetului și directorul lui, dl Goldiș, au privit la manifestația de apropiere ro-

mâno-maghiară dela banchetul episcopesc din Arad. Lumea românească întreagă a înțeles atunci ca oamenii lui Mangra, sau ai politicei sale, și oamenii comitetului se pot întâlni în aceiaș dulce armonie când e vorba de a zdrobi pe acelaș potrivnic care este *Tribuna* și tineretul grupat în jurul ei.

Un alt adevăr este că o parte a tineretului dela noi nu mai iese direct din țărâni și că o altă parte a lui, care însă nu coincide totdeauna cu cea dintâi, e îmbibată de cultura ungurească și are o fizionomie *intelectuală* hibridă. Aceasta nu implică însă și o slăbire a *sentimentului* național la acești tineri. Tinerul român cu cultură străină și cu predilecția de a vorbi ungurește, dar fanatic în credințele sale naționale e un tip foarte des și bine cunoscut chiar și de Unguri. De câte ori nu am citit în presa ungurească constatarea că deputații Români, grăitori în limba ungurească elegantă, sânt dovada cea mai bună că cultura și școala ungurească nu maghiarizează, ci crește tocmai pe cei mai fanatici propagandiști români.

Dl Jancsó prin urmare e desmintit de chiar constatările confrăților săi mai sinceri dela alte ziare ungurești. Dar e și mai falsă și absurdă afirmația sa că partea tinerimii noastre care nu mai iese direct din țărâni e mai potolită în sentimentele sale naționale.

FOIȚA ZIARULUI „TRIBUNA”

Cing-Ho și geniul cavernelor

sau

Manuscrisele d-lui Anghel.

— Foiță originală a „Tribunii” —

De Adrian Corbul.

Mă gândesc des la pierderea îndurată de poetul Anghel, ale cărui manuscrise au perit în incendiul din casa Luvrului. Și gândul acesta mă doare. Scriitorii și artiștii în general, vor fi simțit ca mine. Cei străini de chinurile și de voluptarea creării, vor înțelege poate din povestea lui Cing — Ho, cât de mult sfășie pierderea unui copil atât de scump, suflet din sufletul artistului, sânge din sângele lui, copil născut din înșiși fiorii vieții. M'ar întrista să știu că istorioara de mai jos nu va plăcea. Intenția mi-e bună; dacă mijloacele mă vor lăsa în drum, țină-mi-se seama de cea dintâi.

Intr'un orașel din nordul Chinei trăia, acum multe veacuri, licențiatul Cing — Ho, un om timid și solitar, care iubea pe toată lumea, dar care, în schimb, era foarte puțin iubit de dânsa. Adevărul e că omul nostru făcea totul ca s'o îndepărteze. Mai întâi, nu lua parte la bucuriile și necazurile negustorilor de opium, de porțelană și de covoare, care formau trei părți

din populația orașului. Cu ochii cătând la pământ în dosul ochelarilor, cu o carte la subsuori și cu o umbrelă roșie în mână, Cing Ho trecea în fiecare zi în fața prăvăliilor lor, le ura cu blândețe ziua bună, zîmbea cu sfială de câte ori privirea-i întâlnea o ată privire, dar nu se oprea niciodată să stea de vorbă cu negustorii, nici să-i întrebe cum le merg treburile, cea ce ei considerau ca o obraznicie fără de margini. Dar cea mai mare crimă a cărturarului era desigur faptul că se mulțumea cu ce-i rămăsese dela părinți: un pavilion locuit și o câmpie plantată cu orez, fără să-și frământă gândul cu planuri de câștig. Cing — Ho trăia în modestie și ochii i-se umpleau de milă văzând cum se trudeau oamenii să facă averi peste averi; căci Cing — Ho își zicea că viața ni-e dată să gustăm alte plăceri decât aceia de a ne chinui până la moarte într-o prăvălioară îngustă, ca să adunăm bani, de care la urma urmei să nu profităm de loc. Și lucrul acesta nu i-l puteau ierta negustorii.

Dar nici celorlalți concetățeni ai lui nu le era drag. El trecea în fața lor drept un trândav. Cât ținea lumina zilei, Cing — Ho se plimba prin grădinile firești din jurul orașului, ori sta ceasuri întregi la marginea riuțului Hivo, cu apele verzi ca smaragdul, căci livezile se oglindeau în el. Acolo, tinerul licențiat citea în vre-un pergament vechiu, ori scria pe un pergament nou, versuri făcute de dânsul. Și Hivo își ducea murmurând undele la vale, sub cerul albastru și scânteetor de raze fierbinți.

Să nu credeți însă că Cing-Ho era un om fericit. Suferințele cu cari îl hărăzise viața se umflau în inima lui de poet ca un burete în apă. Decât, lui Cing-Ho nu-i plăcea să vorbească nimănui de durerile sale. De-aceia lumea îl credea nesimțitor și mulțumit. Cu toate acestea câtă tristeță în sufletul lui! Un nor ușor umbrind lumina lunii, moartea unei libelule sub apusul de jăratec, chelălăitul jalnic al vreunui câne bătut de stăpânul său, o zi ploioasă de toamnă sau cine știe ce amintiri vagi, îi umpleau ochii de lacrimi. Și toată o-bida ce o simțea, Cing-Ho o destăinuia pergamentului. Când îi muriseră părinții, durerea lui fu cumplită; când îl înșelase logodnica pe care o iubea, era cât pe-acți să-și pună capăt zilelor — dar după o vreme, jalea lui se îmblânzi fără să se curme, de o putu așterne în versuri. Versuri făcea el din toate câte le îndura: din ura pe care i-o arăta lumea și pe care el o știa atât de nemeritată, din suferințele de plâns ce-l scuturau când își amintea de copilărie, din svîrcolirile de deznădejde la gândul că odată și odată o să moară, și n'o să mai vadă soarele și luna, și n'o s'audă murmurul riuțului și cântarea domoală a vântului de vară. Dar când își recitea poeziile, îi mulțumea lui Buddha că-i împletise viața cu atâtea suferințe, care-i serviseră să compue cântece așa de triste și dulci.

Singura lui comoară era vraful de pergamente, pe albeața cărora dormeau visurile sale. În fiecare seară după ce își aprindea lămpuța cu ulei, Cing-Ho le răsfoia cu pietate. Într-o zi viața se așternea în fața-i. Atunc

Am putea cita pilde fără număr. Dnii Goga, Maniu, Vaida, Vlad, și atâția alții între ei toți redactorii *Tribunii*, nu au ieșit direct din țărâtime. Afirmatia dlui Jancsó e tot așa de absurdă pe cât ar fi de fals să susținem teza opusă: că fiii de țărani se reneagă, deși pilda lui Burdea, Seghescu, Vászgy György, Moldován Gergely etc. ar putea să-i dea o aparență de adevăr.

Adevărul este că tineretul nostru, indiferent de origină, e sănătos în mentalitatea și sentimentalitatea lui națională. Inriurinta dezastruoasă a culturii ungurești nu i-a atins sentimentele naționale. Noi însă, cari vedem contradicția asta dintre sentimentele românești și cultura străină, căutăm prin o propagandă culturală întinsă să înlăturăm răul acesta. Vedem că e o stare nefirească și un rău adânc care poate să corupă curătenia etnică a vieții noastre naționale și poate săpa o prăpastie între intelectualii aceluiaș neam dincoace și dincolo de Carpați. Voim să readucem tineretul nostru la izvorul de inspirație al culturii românești curate și punând cultura lui în acord cu sentimentele sale naționale voim să creăm o generație sănătoasă sufletește, înlăturând hibridele pocituri sufletești de azi.

Pentru realizarea acestui scop însă se cere o politică diametral opusă politice oportuniste și mangriste. Fără școale românești, fără universitate românească, tipul cel nou și superior al intelectualului curat român nu se va putea realiza. Iar odată creat fără administrație, justiție și viață publică curat românească iel nu se poate menține. Iată, pentru noi cerem cu o convingere și mai adâncă decât generațiile de până acuma realizarea programului național românesc. Și iată pentru ce nu o așteptăm dela politica

lui Mangra care nu a putut să salveze nici măcar o singură școală sătească românească, necum să aducă acele mari drepturi naționale.

Nu, lupta singură, organizarea națională, întărirea noastră prin congres economic și cultural, cea mai intensă propagandă națională, prefacerea acestor trei milioane de oameni într'un factor *politic*, într'o strașnică organizație, vie disciplinată și solidară — acestea singure ne pot aduce drepturile înscrise în programul național, nu mișlogirea, precupețirea și banchetele date conților unguri. Iată programul nostru, ținta noastră.

Și pentru a o atinge, îndurăm orice persecuții, fie chiar venite și dela ai noștri, deși sânt cele mai dureroase. Pentru această mare solidaritate și disciplină din *viitor*, solidaritatea muncii și a puterii, jertfim bucurosi solidaritatea și disciplina etnică a nelucrării și a slăbiciunii de *astăzi*. Aceasta chiar și cu rizicul de a provoca din partea dlui Jancsó constatarea că unitatea taberii românești e spartă, chiar și cu rizicul ca această afirmație să fie exploatată de adversarii noștri *Români* contra noastră. Căci scris este, se pare, ca să vedem oficialitatea noastră lucrând în dulce armonie cu oficialitatea străină, împotriva celor ce vor să meargă *înainte*, în ciuda amândurora.

O scrisoare a «Ligei Culturale». *Primum următoarele: Domnule. In legătură cu articolul d-voastră «Liga militează» avem onoare a vă aduce la cunoștință că Liga își simte datoria de a ajuta în provinciile nelibere ale românismului lupta împotriva cutropirei culturale străine și că ori ce gând de a interveni în eventualele disen-*

slovelor-i mărunte și încălcite se animau, vibrau, se înălțau în văzduh cu fâlfâit de aripi, plângeau și se bucurau, ca o lună fermecată. Cing-Ho își retrăia trecutul cu fericirile și năcazurile lui, și-l retrăia cu aceeași putere ca de demult. Decât, obida îi devenea scumpă ca o bucurie, când o vedea prin transparența versurilor, ca printr'o petală fină de trandafir, și de câte ori se gătea să scrie un vers nou și cuvintele nu-i veneau calde și încătușate sub condei, poetul plângea de părere de rău aplecat deasupra pergamentului neînceput, și se ruga lui Buddha să-îl trimeată vre-o suferință nouă care să-i pregătească sufletul pentru versuri noi...

Intr'o zi de toamnă palidă și dulce, Cing-Ho străbătea livezile îngălbenite, întorcându-se pe jos dintr'un oraș vecin unde se dusesse să cumpere pergament fin pentru versurile lui. Era cu puțin înainte de asfințitul soarelui și o tăcere molcumă învălea firea. Din rarii copaci ce-i răsăreau în cale, Cing-Ho vedea desprinzându-se pânăze subțiri de păianjeni, ce pluteau a lene în văzduhul căldicel. De-asupra lacurilor limpezi, găștile sălbatice sburau în cărduri, fâlfâind puternice din aripele lor lungi și scoțind țipete nedeslușite. Fulgi albi, smulși din penele lor, roiau melancolic sub cerul de un albastru șters. Cing-Ho pășea încet, cu capul aplecat pe pept; o tristețea grea îi apăsa sufletul. Blandețea dezolată a toamnei îi mâna gândurile către sfârșitul tuturor flucurilor, și în ochii lui luceau lacrimi, când privea cum scânteiau raze anenice de soare printre copa-

cii desfrunziți. Cing-Ho își spunea că ajunsese la jumătatea vieții fără să fi gustat toate bunățile pe care ea le putea da. De ce trăise el până acum? Pentru ce se născuse? Și la ce-i folosiră toate zilele pe cari le viețuise și acele ce-i rămăneau încă de trăit? Deja moartea luase drept arvună, fire de păr din capul său și-și pusese pecetea în jurul ochilor și pe fruntea lui. Și-apoi: Nirvana neagră și mută, veșnica nesimțire, prăpastia fără fund a eternității!...

Și cum mergea așa, făcând iarba uscată să foșnească sub tălpile sandalelor lui, își aduse deodată aminte de niște versuri pe cari le scrisese mai de mult, și în cari căuta magia toamnei și gândurile triste pe cari ea le deșteaptă în noi. Un dor tainic de a reciti acele versuri îl cuprinsese pe poet. El își grăbi pașii. Până la casa lui nu mai avea mult. Soarele asfințea la apus, culcat în mijlocul norilor purpurii, ca un rege bolnav în perne însângerate. Dar cu cât se apropia de oraș, Cing-Ho simțea un fum ciudat gădilându-i nările. El însă nu lua seama la el, ci cugeta la versurile atât de scumpe lui ce dormeau în sertarul mesei, pe pergamentele îngălbenite.

Cum ajunsese în cea dintâi stradă a orașului, poetul se opri pe loc încrămenit, Bărbați, femei și copii, cu halatele de mătase fâlfâind în jurul trupului, cu cozile fluturând în vânt, se îndreptau cu toții în spre partea unde Cing-Ho își avea locuința, țipând și gesticulând ca niște nebuni. În același timp, un fum negru și greu, clădea nori posomorâți de-asupra orașului. Pretutindenii mirosea a ars. Și odată cu

siuni nespuse de regretabile între Români, i-a fost și îi este departe.

Comitetul central nu poate să fie cătuși de puțin angajat de declarații, de simpatii și antipatii personale ale membrilor săi. Președinte, Virgil Arion. Secretar, N. Iorga.

Ministrul plenipotențiar al României la Atena. Din București ni se telegrafiază: »Ministorul oficial« de azi publică decretul prin care dl Al. G. Florescu, fost secretar general al ministerului afacerilor străine, a fost numit pe ziua de 2/15 Aprilie în postul de ministru plenipotențiar cl. II și însărcinat a reprezenta România în calitate de trimis extraordinar și ministru plenipotențiar pe lângă Curtea regală din Atena.

Din Atena se telegrafiază: Ministrul afacerilor străine a plecat la Corfu, însoțit fiind de dl Carusos, numit ministru al Greciei la București.

După prestarea jurământului înaintea regelui care se află la Corfu, dl Carusos va pleca la București spre a prezenta scrisorile sale de numire și a relua relațiunile diplomatice între Grecia și România.

Ziarele comentează favorabil reluarea relațiunilor diplomatice cu România.

Căsătoria principesei Elisabeta desmințită. Din București ni se scrie: »*Conservatorul*«, organ oficios al guvernului, publică în numărul de Marți seara următoarea notiță cu privire la știrile presei străine despre căsătoria apropiată a A. S. R. Prințesa Elisabeta cu un arhiduce austriac: »Suntem informați din izvor sigur, că știrea dată de unele ziare despre căsătoria proiectată între o prințesă a Casei noastre regale și un arhiduce austriac este lipsită de orice temei«.

Alianța social-democraților cu partidul justhist. Hotărârea partidului social democrat de-a sprijini partidul pașoptist de sub șefia lui

gândul fulgerător al incendiului, Cing-Ho se repezi ca un nebun spre locuința sa. Creerul îi se golise par'că subit; ochii îi eșiau din orbite; broboane mari de sudoare îi curgeau pe frunte. Și inima lui bătea ca aceea a unei păsări zugrumate, la gândul vag, pe care nu îndrăznea să-l sfârșească, că pavilionul lui arse și el... »Ohi! Buddha! Buddha! Pergamentele mele, pergamentele mele dragi!...«

Se vede că Cing-Ho se născuse pe o zi fără noroc! Când ajunsese în strada unde locuia, abea de putu răzbate grămada de lume strânsă în fața pavilioanelor distruse. O mahală întreagă perise în flacări. Din căsuțele de lemn nu rămăsesse decât cenușă. Fumul se înălța de pretutindenii. Păgubașii, cei mai mulți negustori, alergau de colo până colo, cu fețele schimonosite de desnădejde și-și ridicau brațele la cer. Ei gemeau și urlau, înșirând cu sughituri de plâns, scumpeturile pe cari le perduseră. Câțiva copii scormoneau prin ruine. Peste tot, jale neagră.

Numai Cing-Ho sta mut și nemișcat în fața grămezii de făciuni și cenușă — tot ce rămăsesse din avutul său! El își bălăbănea capul în toate părțile, și buzele îi atârnavu moi, sub mustățile pleoștite. Frânturi de gânduri îi scânteiau în bezna minții, dar nu putea prinde nici unul întreg. În inima lui desperarea stăpânea neagră și fără fund, ca o prăpastie. Ce era cu el?... Visa un vis rău? Adevărat să fie că din sumedenia de pergamente, de versuri scumpe, sânge din sângele lui, viață din viață să nu fie rămas nici unul?... Ah! pentru ce trăise până acum!

Justh în lupta pentru votul universal e viu comentată de întreaga presă ungurească.

Firește, cu foarte puține excepții, presa ungurească nu găsește cuvinte de încurajare pentru noua alianță ce s'a încheiat pentru a sili guvernul să introducă votul universal, făgăduit în numărate rânduri.

Ziarele cari stau în serviciul guvernului și sunt dușmane oricărei reforme electorale mai largi, atacă partidul socialist și-l tăgăduiesc priceperea politică.

«Pester Lloyd», luând apărarea contelui Khuen împotriva acuzelor că amăgește numai lumea când făgăduiește votul universal, e nevoit să recunoască că o mare parte a partidului guvernamental prin atitudinea sa a trezit credința că partidul acesta n'ar avea de gând să realizeze reforma electorală... Dar contele Khuen vrea reforma și, prin urmare, alianța social-democraților cu partidul justhist n'are nici o noimă...

Tot atât de șubrede sunt și argumentele celorlalte ziare ungurești, cari n'ar avea nici un motiv să se sperie, în numele guvernului, de alianța celor cari vreau votul universal — *dacă și guvernul l-ar voi sincer și fără gândiri ascunse.*

De altminteri, partidul justhist n'a făcut încă declarații oficiale în chestia acestei alianțe.

Consecvență săsească. «Kronstädter Zeitung» se ocupă în numărul său de Marți cu »statul național maghiar» și face câteva constatări logice cari surprind. Analizând ideea statului național maghiar, recunoaște că și Sași fac parte din națiune politică ungară, dar declară, că Ungurii nu se mulțumesc cu atâta ci luptă pentru o națiune unitară și ca limbă și ca rasă.

»Națiunea politică ungară — scrie ziarul săsesc — e alcătuită din unități genetice: Unguri, Români, Slavi, Gesmani etc. Dacă în Germania, în națiunea politică germană — care oricum tot nu e un stat poliglot — poate să existe în parlament un partid polon, e de neînțeles de ce n'ar putea să fie compatibilă cu națiunea politică unitară și existența unor partide naționaliste... Protestăm deci — și trebuie s'o facem — împo-

triva tuturor cari, de dragul statului unitar maghiar — această utopie incontestabilă — nu vreau să îngăduie în parlament grupări după popoare și naționalități... »

Protestăm, protestăm... dar deputații sași continuă a fi membri ai partidului *muncii naționale*, nu membri ai partidului *guvernamental*, din care să facă parte ca grupare independentă, sprijinind însă guvernul.

In jurul procedurii militare. *Neue Freie Presse* din Viena, ocupându-se cu chestiunea procedurii militare penale, spune că în cursul vacanțelor de Paști între cei doi miniștri președinți a avut loc un viu schimb de scrisori, fără însă să se fi putut ajunge la o înțelegere. Guvernul baronului Bienert e hotărât să nu cedeze în ce privește chestiunea limbii.

Eri seara, ministrul-președinte ungar, contele Khuen-Héderváry, a avut o întrevedere lungă cu ministrul de finanțe Lukács.

Viena, 19 Aprilie. Azi înainte de amiază, contele Khuen a conferat cu miniștri Hazai și Lukács, apoi s'a dus la ministrul-președinte austriac Bienert, cu care a continuat tratativele. La orele 2 d. a. a fost primit de Maj. Sa în audiență, raportându-i despre rezultatul trativelor.

În cercurile politice ungurești se afirmă că cele două guverne au ajuns la deplină înțelegere în toate chestiunile și că la 1 Mai contele Khuen va prezenta Camerei din Budapesta toate proiectele de lege cari privesc reformele militare.

În cercurile politice vieneze se afirmă, însă, că în chestiunea limbii de dezbateri în procedura militară penală nici până acum nu s'a ajuns la înțelegere, deoarece nici unul dintre guverne nu vrea să cedeze.

De ce-l pedepsise Buddha, tocmai pe el, credinciosul său poet?...

Și cum scormonea mașinal cu vârful sandalelor prin mormanul de funingine, o ceașcă mică de porțelan, în care avea obiceiul să-și bea ceaiul seara, înainte să se apuce de scris, îi sări deodată înainte rostogolindu-se la picioarele lui. Era neagră de fum și spartă pe alocuri. Și în fața acestui simbol al nenorocirii lui, Cing-Ho simți deodată lacrimile țșnidu-i din ochi. Atunci durerea sa căpătă glas. Și începu să urle ca un nebun, să-și smulgă părul de pe cap, și să se izbească cu pumnii peste frunte. Atât de sălbatică îi fu desperarea, încât lumea toată își aținti privirile speriate spre chipul său. Până și păgubașii uitară câte-va clipe să se vaete, cătând la el uluiți.

— Dar ce e cu d-ta Cing-Ho? îl întrebă scribul Tșin-Fa. De ce urli așa?...

— Mi-au ars poeziile! Îngână poetul cu vocea răgușită. Au ars copii sufletului meu. S'au dus, s'au dus! n'am să-i mai revăd niciodată...

— Așa? răcni atunci un negustor, și de aia te bocești ca o muere, pentru câteva pergamente vechi?... Dar eu ce să zic, că ni-au ars optsprezece saci cu opium, optsprezece saci de câte 5 kgr. cu opium scump?... Vai mie! Vai mie!

Lumea da dreptate negustorului și privea încrunțată la poet.

— Câte file de pergament au ars? îl mai întrebă scribul Tșian-Fa pe nefericitul artist.

— Cici-zeci, cel puțin! Iohoti acesta.

— Cinci-zeci de pergamente?... Ei bine, le poți scrie în două zile dacă te ții de lucru.

Eu, când e zor, umplu fără greutate douăzeci și cinci de file pe zi.

Cing-Ho îl privi cu ochi mari, buzele i-se mișcară, dar nu rosti nici un cuvânt ci întoarse capul în altă parte.

— Da, urmă Tșin-Fa cu un aer de triumf, ai putea să le scrii în două zile. Așa dar paguba nu e considerabilă. Mai ales că n'aveai cine știe ce lucruri scumpe în locuința ta. Bani îți mai rămân să-ți clădești un pavilion nou. Atunci?

— Da, da, așa! șopti un bronz bătrân ce sta pe vine fumându-și pipa. Paguba lui Cing-Ho nu e mare.

— Firește, strigară mai multe glasuri laolaltă. Nu ca bietul Hong-Con, negustorul de opium care a rămas pe drumuri.

— Și lui Car-So i-au ars până și sacii cu orez — exclamă un flăcău voinic, cu halatul violet.

— Dar nu le știu pe dinafară! murmură poetul ca în vis, cu ochii ațintiți în gol.

— Ce nu știi pe dinafară? îl întrebă scribul scoțând o vargă de oțel dintr'o grămadă de cenușă. Aoleu, frige! făcu el aruncându-o departe de dânsul și ștergându-și degetele cu poalele halatului. Ce nu știi pe dinafară?

— Poeziile mele! șopti Cing-Ho.

— Cum, tu însuși le-ai compus și nu le știi pe dinafară? făcu o femeie dând din umeri cu dispreț. Eu am un frate care nu știe să facă versuri, dar care învață pe dinafară tot ce aude!

— Haidem de aci, făcu scribul. Lăsați-l în pace! Nu merită compătımirea noastră.

Congregația din Arad.

O măsură contra alcoolismului.

Arad, 17 Aprilie 1911.

Congregația de azi a comitatului Arad, a adus incidental o hotărâre cuminte. A aprobat hotărârile reprezentanțelor comunale din Cuvin și Șiria, relative la închiderea cârcimelor în Dumineci și în sărbători și a decis că dacă în decurs de 40 de zile, nu vine nici un răspuns dela ministru, să execute hotărârea. De acum, comunele noastre vor putea aduce în masse astfel de hotărâri pentru a putea pune stavilă flagelului înfricoșat al beției, ele nu vor mai întâlni piedeci la comitat, dimpotrivă hotărârile se vor executa. În ori-ce caz, vom vedea dacă chiar un ministru va cuteza să nimicească aceste hotărâri, cari țintesc stavilirea plagei ce roade și mânâncă sănătatea poporului și-l duce la mizerie și nenorocire.

Insemnată a fost de altfel ședința de azi și prin atacul ce partidul nostru național l-a îndreptat din nou împotriva acestor metereze învechite ale oligarhiei ungurești, care sunt comitatele, de unde se răspândește și azi spiritul cel mai intolerant și ura cea mai oarbă față de poporul românesc. În cadrele discuției generale, însărcinat de conferința de-aseară, a luat cuvântul la raportul vicecomitelui, dl Vasile Goldiș, criticând cu asprime conducerea comitatului.

Dl Dr. Ștefan C. Pop, s'a ridicat împotriva proiectului de-a se vota o sumă de 200 cor. pentru statuia lui Tisza Kálmán.

— Români, — a zis — ar săvârși o adevărată tradare dacă ar încuviința măcar un filer pentru monumentul celui mai mare dușman al lor.

Dintre români, au lipsit mai mulți, îndeosebi preoți, fiind pusă congregația tocmai pe azi, o zi din săptămâna patimilor, când preoțimea noastră este reținută la altarul

— Nevasta lui Car-So a leșinat! strigă cineva din mulțime, și cu toții o porniră în spre locuința negustorului, lăsându-l pe bietul Cing-Ho singur în fața ruinelor fumegânde...

Zilele ce urmărară incendiului, fură zile blestemate pentru poetul nostru. O desnădejde rece și mută îi săpase cearcăne sub ochi, îi stinsese privirea, îi albise mustățile și părul, îi încrețise chipul subțiat. Ziua nu putea sta locului și noaptea n'avea odihnă. Când era singur durerea îi izbucnea în lacrimi și cuvinte de foc. Și îi era dor de versurile pierdute, ca de un copil ce i-ar fi murit și căruia îi auzea par'că glasul, îi vedea par'că ființa iubită.

Nimic nu-l mai mulțumea: nici podoabele țirei, nici ciripitul păsărilor, nici privirile scilpitoare ale femeilor, deslușite în dosul pierdelor. Ahea de mânca un pumn de orez pe zi ca să-și întreție puterile. Restul lumei îi era indiferent; numai durerea lui trăia într'însul. El căuta singurătatea. Din zori și până în amurg, rătăcea ca o fantomă pe câmpiile părjolate de vântul toamnei, ori se afunda într'o grotă în care meditase multe versuri în viața sa, versuri, vai! pe care n'avea să le mai revadă...

Pentru timpul nopții, își închiriasă o odaie la un han din marginea orașului, ca să fie mai departe de sgomotul oamenilor. Și când se pomenea seara în odăița rece și străină, care nu-l cunoștea, pe care n'o cunoștea, în ai cărei pereți nu dormita nimic din sufletul său, izbucnea în plâns desnădăduit. Atunci se gân-

sfintelor biserici, ceea ce i-s'a și imputat vice-comitetului.

Adunarea s'a deschis la ora 9 sub președinția dlui Urbán Iván. Dintre români sânt de față: Dr. Aurel Grozda, Vasile Goldiș, Dr. Ștefan C. Pop, Dr. Sever Ispravnic, Sever Bocu, Dr. Aurel Novac, Augustin Beleş, Dr. Nicolae Oncu, I. Groșorean, V. Albu, I. Frățilă, Axente Secula, Dr. Adrian Popescu, Iosif Șiculian, Ion Mihuț, Dr. Iustin Marșeu, Vasile Ciorogar, Florea Varga, Nicolae Grec, Ion Terean, Ion Cuedan, Ion Jivan, Ioan Oarga și Nicolae Lazarescu.

Raportul vice-comitetului.

La raportul vice-comitetului ia cuvântul dl Vasile Goldiș.

„Ați convocat congregația, a zis, tocmai pe ziua de azi, din săptămâna patimilor, ca să arătați desigur și prin asta cât de mult ne disconsiderați, în realitate n'ați putut însă să ne aduceți mai bine aminte de soarta noastră tristă ca tocmai în această zi în toate privințele simbolice pentru noi.

Nu poate lua raportul la cunoștință. Intăiu fiindcă nu are nici o încredere în conducere. Lasă la o parte considerațiile politice. Se mărginește la partea pur administrativă. Spune că satele noastre se răresc, populația descreește, alungată de mizerie, decimată de boale și apăsată de sarcini. Intreabă unde au inițiat cei din fruntea comitatului vre-o acțiune care să promoveze starea materială, morală și culturală a poporului? Nici o dragoste, nici o îngrijire, nici o ocrotire nu vede poporul din partea administrației scumpe pe care o plătește din sudoarea feței sale. Dimpotrivă, se crede că-și împlinește chemarea administrația șicanând poporul. Chemarea slujbașilor culminează în pedepse pentru transgresiuni.

În ce privește situația economică, vicșpanul crede a-și fi îndeplinit datoria în câteva șire, în care raportează că lăuterna a înghețat, grîul a răsărit, dar unde sânt însoțirile economice cooperativelor și ajutorul eficace al populației sărace din partea organelor statului și a comitatului?

În ce privește starea culturală, arată din chiar raportul vice-comitetului numărul enorm al celor ce nu cercetează nici azi școala. Administrația nu-i constrânge pe părinți, ori numai pe acei părinți îi pedepsește cari nu votează cu stăpânirea.

Despre starea morală, nici nu pomenește nimic vice-comitele. Vorbește, ce-i drept, de bătăi, de beții, dar nu arată ce dispoziții de

îndreptare a luat. De ani de zile ne luptăm contra alcoolismului, nu putem ajunge la nimic, fiindcă s'ar clătina stălpul statului dacă s'ar lua măsuri contra *birtașilor*. Cu astea nimeni nu-și bate capul. Nu-și bate vice-comitele capul nici cu conviețuirile nelegiuite cari se sporesc săpând adânc moralitatea publică. Fete de 13-14 ani trăiesc în nelegiuire cu flăcăi de 15-16 ani. Iși scot certificate de slujbă și se duc de concubine. Biserica înzădar cere sprijinul administrației, nu poate conta pe ajutorul ei, care urmărește alte ținte.

În ce privește starea sănătății publice, poporul e decimat de toate epidemiile. Pe întreaga vale a Murășului este un singur medic. Se găsesc bani pentru sporirea lefurilor, dar nu sunt bani pentru organizarea serviciului sanitar. Tot sporul natural al națiunii este mâncat de boalele contagioase. Conducătorii comitatului nu-și frământă capul cu nevoile astea, voi arăta însă, zice, cu câteva cazuri răslețe, cu ce-și petrec slujbașii vremea.

La Buteni, în iarna trecută poporațiunea a dat o petrecere. La petrecerea asta, Măria Sa fibirăul din Șebîș a trimis un exmis pentru controlarea „agitatorilor”. Acest exmis și-a socotit 32 coroane, spese de exmisie. (Voci între români: Ticăloșie!)

Alt caz, mai edificat. A doua zi de Crăciunul românesc, Români din Halmaj au aranjat o petrecere cu concert. La aceasta petrecere, unde erau adunați cu familiile lor intelectuali Români din tot jurul se înfățișează deodată pe la ora 10 în stare de completă ebrietate fibirăul cercului, d. Lowich, cu o slujnică la braț. Cu slujnica notarului Sulajda.

Voci între Români. Inimie! Unde e mișelul ăsta? Să-l vedem? (Lowich, nu e în sală. Ungurii tac, vădit rușinați și jenați).

Societatea românească, pe care a insultat-o în modul acesta infam, l'a provocat să părăsească sala. Slujnica a plecat, dar el a rămas, continuând să aibă o purtare necuviincioasă față de dame. Sfârșitul a fost că a trebuit să plece publicul...

O voce... Și să-l lase pe porc în sală! (Sgomot). Dar să lăsăm scenele astea admirabile cari se petrec între munți și să ne apropiem de Arad, de centrul administrației.

La Șiria a ars o casă. Aceasta casă era tocmai casa comandantului de pompieri. Și pe când aceștia își făcuseră datoria și focul era aproape stins, vine pela 3 ceasuri noaptea,

turmentat, din birt protopretorul și el la foc. No,oc, că focul era stins, altfel era mare primejdia ca apropiindu-se, să dea singur de lucru pompierilor. (Iaritate). Aici insultă pe comandantul pompierilor și cere să i-se supună ordinelor lui. Acesta împotrivindu-se, îl arestară în puterea nopții, pe un om, cetățean onorabil.

Voci între Români: Aceștia-s reprezentanții ideii de stat!

D-voastră, a continuat dl Goldiș, adresându-se către masa președințială, țineți să fie sala asta plină de notari aleși din „încrederea” poporului. Dar dacă vin, să vie pe spesele lor, nu pe spesele comunelor...

Voci între unguri: Calomnie! Mintești! Retrageți cuvintele! (Sgomot enorm. Președintele sună).

dl Goldiș: Vă dovedesc ce spun...

Voci între Unguri: Nu te mai ascultăm! Retrageți cuvintele!

Fișpanul: Rog, să ascultați în tăcere, dacă nu se va sprijini pe nici o dovadă îmi voi ști face datoria.

dl Goldiș: Citește un act oficial prin care se dovedește că notarul Rácz Nika a ridicat pentru participarea la congregație diurne. Fibirăul, care a făcut cercetarea, spune în actul său, că bazat pe *usul general*, notarul Rácz Nika a ridicat într'adevăr diurne.

— Cine mintește, domnilor? — întreabă dl Goldiș. (Sgomot mare între Români. Ungurii tac).

Continuând spune, că pildele ce a adus caracterizează îndeajuns starea tristă a administrației. Intreabă, de ce vicecomitele nu țipărește raportul și în limba românească, care este limba majorității comitatului? Spune, că comuna Șiclău, a hotărât, pe temeiul dreptului ei înscris în lege, ca limba protocolară a comunei să fie cea românească. Notarului, nici că-i pasă. Și așa în toate manifestările vieții, administrația persecută tot ce-i românesc. Ați făcut adevărată batjocură cu frumoasele numiri a comunelor noastre. Din Buteni, a-ți făcut *Körösbökény* din Lupești, *Lökösfalva* (Răsete, între Români). Ce frumos sună, nu-i așa?

Inchee, spunând că cu cât vor continua în direcția asta, cu atât vor săpa mai adânc prăpastia între ei și poporul românesc.

Răspunsul vice-comitetului.

A răspuns imediat vice-comitele Dálnoky, spunând că a fixat termenul adunării pe azi, fiindcă în calendar n'a aflat că Români ar avea serbătoare. Împotriva celor doi fibirăi a or-

dea la poeziile lui pierdute, cari nu și-le mai aducea aminte, și le alinta cu glas tare și plângător, ca pe un copil mort: „Aveam un vers pe care de câte ori îl reciteam, mi era suflul prins de aceiași fiori ai iubirii, pe cari îi simțisem la douăzeci de ani, în ziua când îl compusesem. Și tu, poezioara mea, care cântai norii de pe cerul de iarnă, așa cum îi văzusem în ziua când mi-a murit mama — unde ești tu?... Dar tu vers surd și misterios pe care mi l-a strecurat în suflet nemărginirea, întrevăzută în orizontul îndepărtat, de pe platoul Ram-Sin?... Fășii din viața mea, ce s'a ales din voi? De ce nu vă reîntoarceți la părintele vostru? O, voi! rînduri negre în care se oglindea întreagă-mi existență, cu bucuriile și necazurile ei, cu iubirea și ura ei, de ce m'ați părăsit?... Sânt pierdut! sânt pierdut! Ce putere din lume mă va ajuta să-mi revăd poeziile?” Așa se jăluia Cing-Ho și plângea cu sughituri.

Or, într'o după amiază aspră și înourată, cum ședea în singurătatea cavernei unde-i plăcuse în totdeauna să viseze văzu de odată un nor de foc plutind în fundul grotei, însoțit de uruituri surde. Poetul încremeni pe loc, văzând că norul venea drept spre dânsul. Când fu

aproape de el, desluși conturul fumuriu și majestos al unui uriaș, cu părul și cu barba de mușchiu verde și care ținea câte o stâncă enormă în fiecare mână. Când vedea se lămurii bine de tot în fața ochilor săi, și după stâncile pe cari le avea în mână, Cing-Ho își dete seamă că geniul cavelor era în fața sa. Atunci se prosternă cu fruntea la pământ și când își ridică privirea, o văzu pe aceia a geniului ațintit cu blândețe pe chipul său.

— Ciog-Ho, vorbe arătarea cu glas ca de tunet, eu te iubesc fiindcă ești poet. În împărăția mea ascunsă tu ai meditat multe versuri frumoase. Da, tăcerea cavelor a fost totdeauna propice inspirării tale. Știu ce nenorocire te-a lovit. Toate poeziile tale au pierit în flăcări.

Vreau să-ți îndulcesc mizeria. Cere-mi ce vrei și dacă-mi va fi cu puțință îți voi mulțumi dorințele.

— Dă suflului și minții mele puterea să compue la loc versurile ce le-am pierdut! strigă Cing-Ho într'un avânt de fericire

Dar geniul clătina din cap cu un zîmbet liniștit.

— Vai, ce-mi ceri tu nici Buddha nu ț-ar putea da! Află că toate elementele firei, dela

stropul de ploae și până la fiorii văzduhului, se combină într'un anumit fel, când se plămădește ființa care se naște poet. Tu însă ești născut de mult... Cere-mi altceva: vrei să te fac bogat?

Poetul clătina din cap cu tristeță.

— Vrei tu să fac din tine un prinț tînăr și frumos, după care femeile o să înnebunească, și căruia îi se vor îndeplini toate dorințele?

— Dacă nu-mi voi putea reface versurile pierdute, ce fericire voi putea gusta? Durerea mea o va respinge ca o scândură lăcuită picăturile de ploae. Nu, dacă nu-mi poți reda poeziile, lasă-mă să mor.

Arătarea încrunță din sprâncene, apoi privi cu uimire la poet.

— Dar gândește-te la ce-ți ofer eu: o viață nouă...

O rază de speranță trecu la aceste cuvinte prin ochii poetului, și el întrebă deodată cu vocea tremurătoare,

— O, geniule! zici că-mi poți reface viața?...

— Firește, răspuse uriașul. Pot face să te naști încă-odată, sub o stea fericită. Pot face ca în noua ta viață să posezi ce dorești: bogăție, frumusețe, glorie...

— Dar dacă ț-aș cere să mă nasc încă-

Ocazie de cumpărat mobile!

Din cauza producției abundente poți afla pentru prețurile cele mai scăzute mobila de Székely și Réti fabricanți de Marosvásárhely lipsă la: mobile în Piața Széchenyi-tér 47.

Oamenilor acreditabili se vând și pe lângă plătire în rate lunare fără nici o urcare de preț. — — —

— Mare asortiment în trusouri pentru mirese. —
La cerere din provincie trimite bogatul catalog ilustrat.

donat cercetare disciplinară. Va examina și cazul ce i-s'a denunțat cu diurnele notarului Răcz, pentru congregație. Roagă să se ia la cunoștință raportul.

Congregația îl ia la cunoștință cu toate voturile, afară de cele ale Românilor.

Statuia lui Tisza Kálmán.

La propunerea comitatului de a se vota 200 cor. pentru statuia lui Tisza Kálmán, vorbește contra propunerii dl Ștefan C. Pop.

Spune că Tisza Kálmán, a fost un om de partid, care n'are nici din partea Ungurilor o consacrare generală. A fost un om de partid, care a adus domnia feudalismului și a genților. Să-i ridice partizanii pe banii lor statuie, noi Români am fi niște trădători, dacă i-am da, fie numai un filer.

Ungurii, votează, firește propunerea.

Doi fibrăi onorari.

Fișpanul vestește că a numit pe fibrăii Hajdu Iosef și Schauer Gábor, de protopretori onorari.

Dr. E. Monția: Nu ia la cunoștință numele astea.

Fișpanul: Nu admite discuție la punctul ăsta, căci este în dreptul lui să numească pe cine vrea.

Chestiunea cărciumelor.

Comunele Cuvin și Siria cer aprobarea hotărârii lor de a ține închise cărciumele Duminicile și în sărbători.

la cuvântul dl Ștefan C. Pop și vorbește în favorul acestor hotărâri.

Vice-comitele, spune că toate aceste deciziuni aparțin la aprobarea ministrului și că sânt deja mai multe de peste doi ani de zile acolo, fără ca să se pronunțe ministrul.

La propunerea dlui Ștefan C. Pop, cu voturile Românilor și o parte însemnată de Unguri se obține majoritatea pentru propunerea sa, ca de aci încolo, dacă în decurs de 40 de zile nu sosește nici o deciziune dela ministru, să se execute toate hotărârile de acest sens.

Alegeria din Socodor.

În chestia alegerii de jude din Socodor, ia cuvântul dl Dr. Iustin Marșeu și I. Groșoreanu, pledând contra dreptului de candidare al fibraelor.

Celelalte puncte au fost votate fără discuție.

odată, ca să reîncep viața întocmai așa cum am trăit până acum — dar întocmai așa, s'ar putea?...
— S'ar putea, răspunse geniul clătînând din cap cu nedumerire, și barba și pletei de mușchi fâlăiau ca o pădure suspendată... Imi închipui însă că nu vei fi așa de neghiob să-mi ceri a retrăi o viață așa de tristă și goală, monotona și lipsită de bucurii ca aceia pe care ai avut-o până acum... Care om ar consimți să-și reînceapă viața la fel?

— Ba da, o geniu, te implor! Doresc să reîncep o viață identică cu cea pe care am trăit-o, cu condiția însă să pot scrie din nou versurile pe cari le-am pierdut.

Urișul rămase câteva clipe pe gânduri, apoi murmură:

— Facă-se pe voia ta... Dar ce ciudați oameni sunteți voi, poeții... Căci versurile voastre pentru care îndurați atât de multe suferințe, nu vă servesc numai vouă, ci mai mult celorlalți oameni cari vă privesc cu dispreț, așa cum ai putut să-ți dai seama în ziua incendiului... Bine, dar voi sunteți niște martiri: vă sacrificați pentru acei cari nu merită. În sfârșit — voi face cum dorești.

Și geniul suflă cu putere. Un tunet îngrozitor umplu urechile lui Cing-Ho; un vârtej de neînchipuit îi suflă în față. Și simți cum toate elementele din care era compus, se dizolvă, risipindu-se în spațiul din cari se adunaseră. Și poetul își dă seama că aceste elemente se vor aduna din nou în ziua renașterii lui...

„Cauzele certelor românești“.

Acesta e titlul articolului cu a cărui însemnătate ne ocupăm azi la loc de frunte și pe care îl dăm la vale în traducere pentru o deplină orientare a cititorilor noștri:

»*Budapesti Hirlap* a făcut dăunăzi cu o fidelitate istorică tabloul momentelor mai interesante și al revirimentelor mai importante din întăritatul război intern care bătute de luni de zile în partidul național român Pentru deplinătatea tabloului și pentruca să putem culege învățămintele, merită să scrutăm resorturile interne ale acestor certuri, se pare doar că contradicțiile din ce în ce mai acute vor spulbera și mortifica pentru un timp îndelungat tocmai curentul care se pune cu mai multă forță în calea fortificării noastre ca stat și ca națiune: v r nimici deci unitatea, crezută veșnică, a năzuințelor naționaliste românești din patrie și astfel cu drept cuvânt ele ne atrag dintr'un grad mai potențat atențiunea.

Scisiunea, după cum se știe, s'a început în toamnă, când »*Tribuna*« cel mai accentuat organ al pretențiilor românești extremiste, a criticat aspru pe conducătorii actuali ai partidului național român, reproșându-le că grava înfrângere dela alegeri nu se poate atribui numai atrocităților guvernului, ci că în privința aceasta îi revine partea l'ului neputinței, slăbiciunii și neinteresării conducătorilor. (Evident că aici autorul exagerează mult criticele noastre. N. Trad)

La atacul acestei, deputații naționaliști români s'au năpusit cu întreagă furia vanității personale jgnite asupra »*Tribunei*« ocărătoare și de luni de zile ei încearcă toate mijloacele cu putință pentruca să nimicească, să stîrpească aceasta gazetă temerară. Comitetul național român a înfierat oficial »*Tribuna*« cu pecetea trădării de neam, a excomunicat o din șirul ziarelor naționaliste românești, ba i-au pus »*Tribunei*« în circă până și grava acuzație că în dosul atacurilor ei s'a oploșit mâna urâtului și temutului Jeszenszky. Firește n'a lipsit nici alarmarea opiniei publice din România.

Dar nici Tribuniștii nu s'au lăsat executați așa tamisam, ci cu forța formidabilă a instinctului de viață, ei se apăra desnădăduiți împotriva atacurilor întăritate, a calomniilor ce se descarcă zilnic asupra lor, în vreme ce reușesc prea bine să desvălească în toată goliciunea lor pe apostolii naționaliști, până astăzi încă idolatrați și îndumnezeiți.

Alături de cele două tabere încâierate, amândouă saturate de principii naționaliste, se desfac în tăcere a treia grupare românească, care caută cărările împăcării cu Ungurii și ale încadrării lor în marginile statului unguresc. Aceștia sunt atacati fără de cruțare de cele două curente extremiste și li-se contestă orice comunitate de aspirații.

Îmbucătățirea în trei părți a Românilor din patrie nu se poate atribui numai hărțuielilor personale dintre conducători și nici considera drept un fenomen efemer. Sunt cauze adânci și firești aici, cauze cari au răsărit pe urma marilor prefaceri din deceniile din urmă.

A fost aproape firesc ca unitatea politică a Românilor din patrie să se mențină câtă vreme, în virtutea speranțelor ce se puneau într'o cădere a statului unguresc (!), dogma lor a fost *pasivitatea, neactivitatea politică, negarea existenței statului unguresc*. Pe baza aceasta negativă comodă au încăput ușor puținii intelectuali, cari s'au recrutat din valahimea cea înapoiată în cultură și săracă. Atacurile împotriva ungerimeii și a statului unguresc au fost un mijloc care înlesnea o afirmare pe terenul agitațiilor de rasă, chiar și pe seama celor pe cari Provedința i a dăruit în mod prea sglăcit cu bunuri spirituale și morale. Afară de aceasta România, care își trăiește acum primăvara înferbântată a existenței sale naționale neatrinate, primea și ea cu brațele deschise pe acei Români din Ungaria cari treceau frontierele în calitate de martiri ai eroiceii lupte pentru frații lor oprimați.

În felul acesta curentul naționalist românesc din patrie se putea considera ca fiind unitar în ce privește ura împotriva ungerimeii, precum și accentuarea unor pretenții cari nu se pot realiza decât pe ruinele unității statului. N'a fost nimeni între Ro-

mâni care să primească mâna de pace pe care le-a întins-o un Deák, Andrássy, Eötvös, s'au găsit însă din prisos de cei cari s'o refuze cu bruscheț și să ceară statului unguresc de adreptul act de sinucidere.

Dar statul unguresc s'a consolidat din ce în ce mai mult și deșarta speranță a Românilor din patrie că vor putea să-și realizeze aspirațiile naționale și dacă vor sta așa cu brațele încucișate, mulțumindu-se numai cu protestări, a pălit și ea tot mai mult. Așa s'a născut ideea activității politice. Deputații românilor și-au făcut intrarea în parlamentul unguresc (!) — cu mai mult șgomot însă, decât cu vre o importanță de rasă. O mare parte a deputaților români au ieșit din școala politică a pasivității ori s'au adăpat din frazeologia ei. Era numai firesc deci alături de bărbații de stat unguri, cari au crescut mari în câmpul parlamentarismului și al vieții politice active, demagogii naționaliști, și de altfel la un nivel inferior, să apară înfinit de piici și să se reducă la nimic.

Din pricina asta rolul deputaților naționaliști în Cameră a avut drept rezultat o mare desamăgire. Dar n'au făcut deputații români nimic nici pentru organizarea politică a Românilor. Ci proposind pe lauri mării câștigate cu ușurință, așteptau închinarea absolută a Românilor din patrie, precum și recunoștința benevolă care să se exprime prin mandat. Cu prilejul publicării algerilor celor din urmă ei așiderea nu doreau să se razime în forțele lor proprii, nu și-au bătut de loc capul cu reorganizarea alegătorilor români, ci au alergat după grațiile guvernului neîncetat, până ce, ziua alegerii nu i a decimat.

În asemenea împrejurări se îmbră aproape de sine ocazia favorabilă, ca intelectuali români mai tineri, în baza chemării și aptitudinilor lor superioare să atace pe »politicianii bătrâni, neputincioși și demodați«, cari puținul teren de afirmare pe cari și l câștigaseră, voiau să-l rețină exclusiv și mai departe în virtutea meritelor lor de o proveniență evident îndoielnică și cu o neînsemnată sumă de calități intelectuale. Acesta e mobilul psihologic al asaltului început de tânără gardă literară și politică din jurul »*Tribunei*«.

În fața acestui asalt vom înțelege ușor, că actualii conducători ai Românilor, având conștiința slăbiciunii proprii, vor să sugrume încă în germen ori-ce critică ce se îndreaptă împotriva persoanelor lor celor unse, dar nu tocmai meritoase. Pentru aceea se înfășoară ei în mantaua autorității, infailibilității și inviolabilității și vestesc că cine îi atacă pe ei pornește război împotriva aspirațiilor naționale românești.

Antagonismul acesta nu se va domoli, se va intensifica chiar, pentruca aici stau față în față oamenii trecutului, mai slab înarmați intelectualicește și vinovați de neactivitate politică, cu forțele viitorului, mai formate, mai conștiente de valoarea lor și saturate de speranța succeselor politice. Terenul năzuințelor naționaliste românești, apoi, se îngustează din ce în ce atât de mult, că aceste două curente numai învingându-se unul pe altul își mai pot plasa oamenii.

Întărirea statului unguresc, anevoința de afirmare a păturei intelectuale românești, tot mai numeroasă, precum și căsătoriile cu Ungurii, purtarea de absorbire a culturii ungurești și faptul că *România* se închide în fața neplăcutei imigrări de martiri, — toate acestea au făcut se încolțească în cercurile Românilor din patrie și direcția, care voințe să asigure fericirea Românilor în armonie cu condițiile unității de stat și cu interesele de viață ale națiunii ungurești. Aici aparțin conducătorii vieții religioase românești și dintre bărbații politici mai în etate aceia, cari se bucură de-un mai larg orizon politic și de experiențe bogate în câmpul vieții publice. Și aici se vor înregimenta încetul cu încetul, și cea mai nouă generație de cărturari români, care nu mai răsare din opinică, ci se naște în clasa de mijloc și în sufletul cărei generații tocmai urma acestei împrejurări amintirea antagonismului social nu mai poate să alimenteze cu vreascuri combustibile flacăra autogomismului de rasă tot mai slăbit de influența culturii ungurești.

Dar antagonismele cari au încolțit unitatea politică a Românilor să nu se facă increzuți optimiști și leneși. E încă foarte departe timpul când din partea năzuințelor naționaliste românești nu va mai amenința nici o primejdie statul unguresc. Ceea-ce e vătămător și primejdios

în năzuințele acestea nu va dezarma definitiv decât dacă se va găsi în fața statului național-unicar unguresc, deplin înfăptuit și consolidat în mod definitiv.

Scrisori din București.

Cazul lui D. Anghel. — Indiferentism condamnat. — Reflexiile unui „stihuitor de a doua mână”.

București, 5 Martie.

De sigur, știrea despre nenorocirea suferită de poetul Dimitrie Anghel prin distrugerea tuturor manuscriselor lui cu ocazia incendiului dela Luvru, a mișcat adânc pe toți aceia, cari au tresărit la farmecul celor scrise de cel mai delicat dintre scriitorii noștri. Literatura românească a pierdut o seamă de scrieri, cari iar îi făcut cinste. Poetul a pierdut și mai mult. A pierdut produsul zbuciumărilor minții și ale sufletului lui simțitor, șirele scumpe, de cari poate i-au fost legate atâtea amintiri din anii tineri. Șiruri din cari se vor fi desprins atâtea icoane senine din copilăria lui. Și a mai avut pe urma aceluia incendiu și o pagubă materială, pe care nu i-o va întoarce nimeni, deși s'ar cuveni ca în primul rând el să fi fost despăgubit.

Astăzi admiratorii poetului, cari s'au revoltat de nedreptatea unei sorti vitrege, cari au văzut cu durere cum burghezul fără de suflet nici nu se gândește la pagubele suferite de chiriașii lui, ci se bucură că grație spiritului lui practic a știut să ocolească și ravagiile unui incendiu, astăzi cititorii lui Anghel au tresărit înfiorați la primirea unei noi știri. Poetul este bolnav, internat într'un sanatoriu, unde grijele materiale nu l-ar fi părăsind spre a-și putea face cura prescrisă de medici. Așa e soarta scriitorilor noștri, cari pe lângă talent au mai avut și nenorocul de a avea un caracter, de a nu se pleca în fața celor mari, de a sfida situațiile oferite drept preț al umilirei.

Un frumos articol scrie cu această ocazie dl Gârleanu, care se revoltă de nepăsarea tuturor acelora, cari ar fi putut contribui la alinarea durerii poetului, făcându-l cel puțin să nu ducă grija de cele materiale, asigurându-i cel puțin în această privință liniștea de care are nevoie. Indiferentismul îl explică dl Gârleanu prin ravagiile aduse în societate de politicianism:

„I-a ars poetului tot, nu mai are nimic. Ah! dacă i-ar fi rămas măcar cartea de alegători! A scris Anghel nopti, nopti întregi, a dat pagini minunate, a sporit comoara literaturii românești, a înprospătat limba, a încântat atâtea suflete tinere, a trezit dorul de neam într'atâtea inimi din Ardeal, e un scriitor mare Anghel, în toată puterea cuvântului. Și totuși e numai o fantomă! A! târziu, când poetul nu va mai fi, se vor spune multe, se vor aduce laude, poate i-se vor ridica și busturi pe soclul cărora numele inițiatorului să fie mai răsărit ca cel al poetului, se vor vărsa lacrimi, se vor scoate numere festive. Dar nimeni nu va mărturisii că acest mare scriitor a avut acest mare păcat: că n'a votat pe nimeni, că n'a urmărit decât idealul acela către care mulți pășim, încredințați că duc mai departe făclia aprinsă de Alecsandri, Creangă și Eminescu.

La flacăra acestei făclii ne vedem bine drumul pe care care avem de mers, dar flacăra ei e prea slabă ca să fim zăriți de alții, în cercul ei de lumină. Cu mult mai tare lucește o torță într'o noapte înstelată de manifestație politică!

Prin urmare în fața nenorocirii prietenului meu scump, eu care nu puteam să-l mângâi cu nimic, mă așteptam ca revistele, ziarele și editorii lui Anghel să-i vie într'ajutor. Într'ajutor în vederea serviciilor viitoare, căci un

poet e prea mândru ca să cerșască mila cuiva. În sufletele acestea stinghere e mai multă mândrie de cât și-o poate închipui cineva, — mândrie: singura bogăție a oamenilor acestora.

Deci în vederea scrierilor lui viitoare, cum cred că s'ar fi întâmplat ori unde aiurea, editorii și ziarele trebuia să-i vie într'ajutor... Și nu i-au venit.

Bolnav, poetul e într'un sanatoriu, — singurul adăpost, care înaintea veșnicului și blajinului pământ descliide brațele scriitorului român...

Din nefericire, ce multă dreptate are dl Gârleanu.

De altfel în ce privește indiferentismul față de scriitori, față de cei mari, ca și față de cei mici, noi în Ardeal nu stăm mai presus. Sânt păcate inerente neamului întreg. Și, cel puțin, când este vorba de scăderi, ne-am putea lăuda că într'adevăr sântem una. Ultimele evenimente din viața noastră publică ne-au dat o dovadă strălucită de felul cum anumiți oameni consideră pe naivii, cari au avut curajul a păși în public cu câteva accente ale sufletului lor. A fost destul ca unii dintre ei să arate că, înainte de a fi scriitori, sânt oameni, oameni întregi, ca să se scoale cutare domn, care-și înclipea că în fața tribunalului nemilostiv al istoriei neamurilor, mergem cu discursul rostit de dânsul la judecătoria de ocol din cutare opid, și cu o nemilostivă conferență în materie literară, să-l declare pe cel mai modest dintre ei drept „stihuitor de a doua mână”.

De altfel titlul acesta mi l'a mai dat cineva. Mi l'a dat celebrul Caion. Și-am ris, după cum rid și acum. Și voi mai ride probabil Odată însă, când marii noștri critici — chiar și dela Turda — s'ar întâmpla să vie în România, i-aș îndrepta în ori și care dintre școalele primare, laș ruga să stea acolo să asculte cântecile cari se cântă cu școlarii în cor. Poate i-ar plăcea auzind strofe ca aceasta:

În scumpa noastră țară
Sânt cuiburi de eroi
Și cei răi or să piară
Căci Domnul e cu noi

Sau eventual l'ași ruga pe unul dintre aceștia să asculte cântecile ce se cântă la cutare liceu. Și poate i-ar plăcea strofele din marșul acesta.

Ardealule, tu plângi, suspini,
Ardeal bogat în aur,
Pe frunte porți cununi de spini
Noi pune-ți-om de laur.

Și te vom boteza cu foc
Te vom stropi cu sânge,
Tu, țară fără de noroc,
Dar nu plânge nu plânge...

Și dacă ar întreba ale cui sânt, i-ași spune: sânt ale mele. Și mă bucur când aud pe cei mici și buni, pe cei cari nu cunosc patima:

O mare Românie
Va fi acest pământ,
Cu noi este puterea
Cu noi e Domnul sfânt.

Și-atunci l'ași întreba eu: Crezi că discursul dumnitale dela judecătoria de ocol are o influență mai binefăcătoare pentru nație decât aceste rînduri, pe cari — aranjate pe melodii de maestrul Kiriac — le cântă școlarii, viitorii soldați, viitorii cetățeni ai României sufletului nostru?

Care dintre noi are mai mari merite pentru cultura și întărirea sentimentului național la acest neam? Domnule, domnule, după ce m'ați izgonit de acasă prin lipsa d-voastră de inte-

res față de fostul elev al liceului din Brașov, cred că azi am dreptul să pretind unui nechemat cel puțin să nu se ocupe de scrierile mele literare și să nu caute ale caracteriza. S'ar putea foarte ușor să încerc și eu a caracteriza oameni, numindu-i cu numele. Și nu știu cine s'ar pricepe mai bine. În orice caz s'ar vedea cum avocați de calibrul oratoric al unui Mirabeau sunt prinși în stihuri „de-a doua mână” ca gândacii în chihlimbar, ca să folosească comparație unui mare critic al nostru.

S'ar putea foarte ușor. Niciodată timpul n'a fost mai prielnic „stihurilor de a doua mână” — satirice. Niciodată viața noastră publică nu ne-a oferit un mai mare teren de exploatare. Sântem într'o epocă de prefacere, când ciocnirile dintre nouile și vechile concepții oferă atâtea scene umoristice. Păcat că nu se ivește și la noi un Alecsandri, care să le eternizeze. Odată, generațiile viitoare s'ar amuza de minune, văzând cum un Goga a fost amenințat cu boicotarea, dacă va continua să stăruiască a sprijini noul curent.

I. U. Soricu.

Aberații condamnabile.

Care dintre oamenii cu carte de azi nu-și aduc amintede vremea frumoasei copilării petrecute pe băncile școlii și câți dintre aceștia nu rămân înduioșați, reînviind micile ștregării și păcate mărunte, comise pe ascuns, de teama cărora tremurau ceasuri întregi în băncile strimte ale clasei, ca nu cumva să fie descoperiți? Pentru fiecare din aceștia a rămas drept aducere aminte a anilor prăpădiți prin școli ceva din privirea cercetătoare și încruntată, petrecută peste sticlele licioase ale ochelarilor pedagogului dela catedră.

Amintiri triste ni-se grămădesc în minte, readuse de o știre citită mai acum câte-va zile la rubrica faptelor diverse a unui ziar din Budapesta: Dintr'un liceu au fost eliminați vr'o șazeci de studenți pentru îngrozitorul motiv că, nu putuseră face rost de tacsele școlare, dintr'altul alți vr'o douăzeci, pentru ceva greșală tinerească, iar mai nou direcțiunea liceului din Satoraljaiúhely a hotărât eliminarea alor șapte băeți, fără alte motive decât cele mai sus înșirate.

Urmările acestor măsuri extrem de severe pentru niște oameni tineri sânt ușor de închipuit, dar drămluind păcatul săvârșit alături de dreptatea făcută, par'că totuși ar fi prea de oaie să zdrobești atâtea existențe fără nici o remușcare și conștient că tu, care azi ești profesor sau director de liceu și ești pus să crești generațiile tinere, nu erai pe vremuri cu nimic mai bun decât acești tineri loviți de nenoroc. Cine poartă vina că nu sânt și ei stăpâni pe averi și nu le vine în fiecare lună tainul de bani, ca feciorilor de bogătați, să-și poată apoi și ei împlini datorințele față de școală în rând cu ceilalți. Nu e păcatul lor că sânt condamnați să-și poarte haina ruptă și gheata scâlceiată, iar ca să-și poată asigura un viitor în lume, cât țin anii de școală se luptă cu cea mai cumplită sărăcie.

Nu s'ar fi putut găsi oare o modalitate ca acești nenorociți să fie scutiți de această lovitură de grație și din sutele de milioane ce jertfește statul pentru lucruri fără folos, nu putea oare să cadă o fărîmiță și pe masa acestor săraci? Căci nu e ținta școlii să creze proletarii intelectuali în felul acesta, ca apoi să-i arunce în brațele unei desnădejdi și mai cumplite decât cea din care i-a smuls.

Guvernul însă n'are vreme pentru astfel de lucruri și celor optzeci de elevi distruși de asprimea legii omenești nu le rămâne altceva decât să înceapă viața nouă, ca copii într'un birou, cine știe unde, ori muncitori cu palma, așa cum le-au fost și părinții. În suflet se va îngământa un picur mai mult la amarul hrănit

Telefon nr. 467.

== KARDOS GYULA ==

cea mai mare fabrică de trăsuri sudungară

Temesvár Gyárváros Háromkirály ut 14. (Casa proprie.)

Mare magazin de trăsuri noi și folosite. —

Pregătesc lucruri de fierar, rotar, șelar, de lustruit și orice reparări de bransa aceasta, cu prețurile cele mai moderate. Preț curent, gratis și franco. Tot aici se mai pot căpăta omnibuse pentru 6 persoane cară funebre, felurite căruțe „landaner” cu preț moderat

de vitegia sortii, și vrăjmășia dintre proletariat și instituțiile culturale se va îndârji îndoit, lărgind tot mai mult prăpastia ce se deschide între cele două clase sociale, între bogați și săraci.

Ar fi vremea deci să se înfiripe dorința celor mulți și buni, o școală care să împace pe toți, care să nu facă deosebire între mici și mari, ci să-i primească fără alegere pe toți de o potrivă, împărțind fiecărui învățătura aducătoare de lumină. Școala aceasta nu va se putea face însă, până nu se va rupe cu tradițiile înguste și defectuoase ale pedagogiei, așa cum este azi. Până când suflurile tinere vor fi silit de forța să învețe carte, iar școala va fi pentru ei o temniță, care sufoacă orice năzuință spre libertate și gândire, cei ieșiți de pe băncile ei nu vor fi decât niște păpuși crescute după felul fiecărui profesor prin mâna cărui au trecut. Ar trebui poate să se facă o întoarcere la școala antică când fiecare își făcea singur educația. În felul cum credea de bine, alegându-și apoi cariera pentru care credea că e mai bine pregătit.

Se va crea atunci și un alt spirit de disciplină școlară care să asigure suietelor tinere deplină libertate în dezvoltarea lor intelectuală, dând astfel societății bărbați cu caractere formate și pătrunși de spiritul auto-criticii, care lipsește în mare măsură tineretului nostru de astăzi. Se va ierta atunci și marea greșală că cineva este sărac și totuși vrea să facă școală și se va pune în cumpănă în locul îngustelor principii de azi destoinicia și capitalul intelectual al fiecărui membru al societății.

Acestora li-se va deschide apoi drum larg în viață și manechinii vor fi înlocuiți de oameni în toată firea, capabili să facă deosebire între bine și rău și poate atunci nu se vor mai întâmpla cazuri de felul celor pomenite, când fără remușcare se aruncă pe drumuri sute de tineri, fără alt motiv decât că sunt săraci sau fiindcă deodată cu trezirea firii, când creapă mugurul, au simțit că și în suietul lor începe să se facă primăvară.

Din România.

Principele Ferdinand — generalism. În ședința senatului român, dl Filipescu a depus cu asentimentul opoziției, un proiect pentru crearea unui nou grad de general de corp de armată, care echivalează cu gradul de generalism al armatei, și care este creiat special pentru principele Ferdinand.

De altfel se știe, că dl Filipescu de mult în Camera liberală, vorbind de situația armatei, a emis ideea înființării unui asemenea grad.

Proiectul a fost votat de către Senat și a venit apoi la Camera unde a fost pus imediat în discuția secțiunilor.

La redeschiderea ședinței Camerei proiectul a fost luat în discuție.

După ce dl Ioanovici dă cetire raportului, dl Take Ionescu în numele partidului conservator-democrat, declară că dă deplină sa aprobare acestui proiect. Aceiași declarație o face și dl Ion T. Ghica în numele colegilor săi liberali din Cameră.

Decretul prin care se conferă A. S. R. Principelui Ferdinand al României, gradul

de general de Corp de Armată, va fi semnat de M. R. Regele în ziua de 7/20 Aprilie a. c., cu ocazia celor două aniversări: Nașterea Suveranului și proclamarea M. S. ca principe al României.

Răspunsul Regelui la adresa Senatului. M. Sa Regele după ce a primit răspunsul la Mesaj, din partea comisiei Senatului, care a fost primită Duminecă; a răspuns următoarele:

Domnule Președinte,
Domnilor Senatori!

Sunt totdeauna fericit când Mă găsesc în mijlocul membrilor Senatului, cari, prin experiența și maturul lor sfat, aduc un concurs așa de luminat la buna alcătuire a legilor.

Sentimentele de iubire și credință ce Mi-le arătați din partea acestui înalt Corp au pentru Mine un deosebit preț, și Vă mulțumesc călduros pentru bunele Voastre urări.

Privesc cu o sfântă datorie de-a închina puținii ani pe cari Dumnezeu va binevoi să mi-i dăruie încă, la propășirea și mărirea scumpei noastre României.

Doresc, ca noua legislatură, care începe cu această sesiune, să fie rodnică în foloase pentru binele obștesc și ca, prin sprijinul ce-l veți da guvernului Meu, să asigurați dezvoltarea noastră treptată și statornică.

Am deplină încredințare, că tot ce vom face întru buna îndrumare și ridicare a țaranului, va lărgi și consolida temelile Statului, mărind în același timp și bogăția publică.

Încă dela începutul lungii Mele domnii, toate guvernele, împreună cu reprezentatiunea națională, au înconjurat ostirea cu o nețărmurită îngrijire și dragoste, iar Țara și-a impus cu bucurie cele mai însemnate jertfe pentru dânsa. Cu vie satisfacțiune constat că și de astădată Corpurile legiuitoare sunt gata a pași pe aceeași cale patriotică, spre a pune puterea noastră armată în stare de a apăra ori când neatârnarea și vrednicia Patriei.

Reînnoindu-vă vtile Mele mulțumiri și în numele Reginei și familiei Mele pentru scumpele dovezi de dragoste din partea Senatului, urez din suflet ca lucrările Domniilor-Voastre să întărească și mai mult însemnata situație ce România și-a câștigat-o prin munca și politica sa înțeleaptă.

Din străinătate.

Limitarea dreptului de azil în Anglia. Agitatorii de diferite categorii, din țările europene, găseau o nouă patrie în Anglia, al cărei drept de azil este unul dintre cele mai largi. Mai ales revoluționarii ruși, prigoniți de justiția Rusiei se adăposteau sub scutul legilor Angliei. Intre acești oaspeți se aflau însă și multe existențe dubioase, cari siliți de împrejurări nu se dedeau îndărăt nici dela crime și alte fapte contrare legilor. Acest abuz a silit guvernul să depună pe biroul Camerei un proiect de lege, cu menirea limitării acestui drept.

În expunerea de motive se spune, că această limitare nu involvă în sine și casarea dreptului, ci pretinde numai ca pentru siguranța publică să se ceară dela noii veniți cauză. Cei cari au trăit cinci ani în Anglia nu mai sânt datori să depună această sumă. Cazurile când noii veniți au să depună cauză să se lase la judecata tribunalelor, cari vor aplica dispozițiile legale când împrejurările le solicită.

Tot guvernul cere autorizația de-a putea expulsa unele persoane, cari ar periclita siguranța publică. Propune totodată să se aprobe și dispoziția, în sensul căreia, străinii pot purta arme numai cu permisia acordată de organele polițienești.

Apanajul familiei regale din Sârbia. Camera din Belgrad a votat legea apanajului membrilor familiei domnitoare, conform căreia, moștenitorul Alexandru primește un apanaj anual de 120.000 dinari, iar principele George și principesa Elena câte 60.000 dinari. Propunerea de a se da suma de 360.000 dinari a fost respinsă.

Intâlnirea Țarului cu împăratul Germaniei. În urma mergerii familiei domnitoare rusești la moșiile din Germania, dela Friedberg, — intâlnirea domnitorilor celor două împărății este proiectată pe luna Iunie.

Statele-Unite și situația din Mexico. Intrarea trupelor Statelor Unite în republica Mexico, a devenit iar actuală. Intârzierea amestecului în arma guvernului Uniunii pare a fi motivată, prin intențiile președintelui Taft, care nu vrea să ia răspunderea viitoarelor evenimente, lăsând să decidă congresul, care va lua în dezbateră în primul rând afacerile ministrului de externe. Hotărârea congresului va fi după cum se crede favorabilă dorinței generale de a ocupa America de mijloc pe seama Statelor-Unite.

INFORMAȚII.

A R A D, 19 Aprilie n. 1911.

— **Șezătoarea scriitorilor români.** Șezătoarea scriitorilor români, care va avea loc la Dumineca Tomii, judecând după marea dispoziție ce se simte din toate părțile, promite a avea un succes splendid. După șezătoare va urma dans. Și pentruca la dorința exprimată de însuși scriitorii, doritori să vadă porturile românești din Bănat și Ardeal, am rugat și insistăm ca la petrecerea aceasta toate doamnele și domnișoarele și chiar domni, ce vor lua parte să vie în porturi naționale românești, — ne facem o plăcută datorie a anunța că orice doritoare pentru costume să se adreseze de pe acum la d-na Victoria Dr. Erdélyi, directoarea atelierului de țesături românești din Orăștie (Szászváros) Hunedoara. Se găsesc costume de închiriat și de vânzare de Hunedoara, Tulgheș și costume de călușeri. De-asemeni și la Atelierul reuniunii femeilor din Sibiu, unde se găsesc costume de pe Câmpie și toate frumoase costume de Săliște.

La librăria „Tribunei” se găsesc de vânzare costume din țară.

Invităm încă odată pe toate doamnele și domnișoarele participante, să binevoiască a aduce și de data aceasta cuvenitul omagiu frumosului nostru port național.

— Premiat mai de multeori. —

BOROLINUL

lenecul miraculos de casă alui

— — — Dr. Borovszky — — —

se vinde deja și la comitatul nostru. — Efectul și puterea acestui mijloc de casă este neîntrecut la bronchită, boale de nervi și musculare, dureri de cap și dinți precum și la toate boalele obvenite din răceala, ca reumă, podagră, ischiaș, dureri în oase, aprinderi musculare și amorțire, în fine la dejerături și la încetarea rănilor provenite din arsuri. — Desinfector și mijloc excelent pentru scutirea corpului. Preparatorii: Dr. Borovszky R. medic și Borovszky K., Budapest, II. Fântă No 77c. Se capătă în sticle de 1-20, 2- și 2-50 cor. în Arad la farmacia: Földes Kelemen, Kárpáti János, Vojtek și Weisz și la farmacia Örs Rezső în Pâncota.

— **Numărătoarea în comitatul Aradului.** Astăzi s'a publicat rezultatul definitiv al număratoarei populației din comitatul Aradului din care vedem că la sfârșitul anului 1910 comitatul are 350,050 locuitori față de 329.820 din 1890, va să zică un spor de 20230 de suflete, ceea ce face cam 6'1 la sută.

După cercuri numărul locuitorilor cu toată emigrarea în masă e următoarea.

Cercul Arad	39328	suflete spor	2128
Boroșineu	37283	"	2704
Boroșbeș	36203	"	1954
Aletea	34134	"	2039
Chișineu	52450	"	4380
Hălmagiu	20909	"	2212
Pecica	30202	"	249
Siria	37857	"	1851
Radna	34448	"	545
Tirnova	27236	"	2168

— **O faptă de lăudat.** Comitetul comunal din **Șiclău** la propunerea fruntașului Ioan Codrean a hotărât cu unanimitate, ca de aci înainte crășmele să fie închise în toate Duminicile și sărbătorile.

Această hotărâre izvorită din adevărat simț creștinesc va pune stavilă demoralizării treptate, ce se desvolta în timpul din urmă în comuna Șiclău. — Vor înceta certele și dușmăniile fără rost, exercitate tot mereu, îndeosebi de generațiile tinere.

S'a alungat prin această hotărâre cel mai mare pericol, ce amenința tinerimea noastră și am ajuns cu un pas mai aproape de o veche dorință: că în curând să vedem înființată în comuna noastră o casă națională, unde să se adune tinerii la joc, iar cei mai în etate pentruca în Duminici și sărbători — după ce peste săptămână și-au văzut bine lucrurile lor — să discute cu pricepere asupra lucrurilor economice și politice.

E aceasta o trebuință arzătoare respective o școală de neapărată lipsă pentru dezvoltarea culturii noastre naționale în aceste timpuri grele, când și rugăciunea românească jenează auzul compatrioților noștri. C.

— **Principii României în »Muzeul Simu«.** Din București ni-se scrie: Principii moștenitori însoțiți de AA. LL. RR. principele Carol și principesa Iosefina de Hohenzollern au vizitat Duminecă după amiază »Muzeul Simu«.

La sosire Altețele Lor Regale au fost întâmplați de d-na și dl Simu, care au însoțit pe înalții oaspeți, dându-le toate lămuririle necesare, prin toate sălile Muzeului.

Altețele Lor au privit cu mult interes toate lucrurile și în deosebi pe acele ale artiștilor români, felicitând la sfârșit pe întemeitorii Muzeului pentru admirabila lor operă culturală.

Di Mihail Gașpar, diaconul neunit al Lugoșului, un distins condeiu al Bănățului, a fost ales protopop în cercul neunit al Bocșei cu totalitatea voturilor (63).

Felicitări călduroase atât alegătorilor cât și nou alesului protopop,

— **La fondul casei împreunate cu hală, de vânzare a Societății meseriașilor români din Blaj** au mai contribuit: D-nii Alexiu Popol, proprietar de mine în Baia-mare 100 cor.; Simion Șerbu, agronom Sarasău, Ioan Marele, dirigător, Bethlensztmiklós, câte 5 cor.; Izvorul, reuniune de împrumut în Sângeorz 3 coroane; Cornel Crișan, învățător Teuș, Ion Ignat învățător, Spini, Petru Suciu, dirigător Veza câte 2 coroane; Iuliu Busoiu vicerector Blaj, Mihail Mărginean, preot Ungurei, Ioan Opris, proprietar Armeni, Ioan Rusan, proprietar Mesentea câte 1 cor. Ma-

rinimoșii donatori primească și pe această cale călduroasele mulțumite ale Comitetului.

— **Tulburările vierilor francezi.** În provincia Marne au fost arestați peste o sută de vierii despre cari s'a dovedit că au luat parte la devastări și incendierile aranjate cu prilejul revoltei vierilor. Autoritățile cred, că tulburările au fost întinse numai de vierii, cari până acum nu s'a dat de urma nici unui străin printre cei arestați. Proprietarul Lecateur, președintele sindicatului podgorienilor a fost arestat deasemenea, fiind bănuț că el ar fi aranjat devastările din Ay. În locuința lui au fost găsite mai multe dovezi compromițătoare, scrisori dela revolțati și obiecte jefuite.

— **Sfârșitul unui vis de Maiu.** S'a început într-o noapție albă ca ziua, mai acum trei ani când o copilă albă și curată și a uitat de răutatea oamenilor și a căzut în brațele unui om care îi jurase dragoste și credință pe toate stelele ce clipeau în înălțime. Din dragostea aceasta cu păcat îi s'a născut o copilă, iar bărbatul, director al unui institut de bani, s'a îngrijit o vreme de amândouă și le-a închiriat o casă în Timișoara. Câte odată se abătea pe aici, lăsând o rază de înviore în liniștea casei sărace, care nu tresărea decât de țipetele sburdalnice ale copilășei ce umbla de colo până colo, ținându-se de rochia mamei.

A venit însă o vreme când bărbatul se abătea tot mai rar pe la cele două fânțe sărmăne, pe urmă n'a mai venit deloc. Cineva le-a adus știre că vrea să se însoare cu o fată din Budapesta și de aceea nu mai vine. Nenorocita femeie și-a luat copila și a plecat și ea în capitală, unde a făcut tot ce-i sta în putere pentru a împiedeca căsătoria. Fetei i-a scris scrisori în care-i descria toată nenorocirea și o ruga să nu-i smulgă cel din urmă sprijin ce i-a mai rămas, a făcut și scandal, dar toate au fost zadarnice.

Acum în urmă însă directorul s'a adresat autorităților cari la rândul lor au provocat femeia să părăsească teritoriul Budapestei, altcum va fi trimisă cu poliția. În mijlocul acestor împrejurări imperioase femeia și-a luat copila și cu cei dintrău tren accelerat a plecat acasă. Pe drum însă o chinuia un gând grozav. Își vedea zdrobită și cea din urmă nădejde și nu mai aștepta nimic decât moartea. Într-o clipă și a apucat copila și era s'o arunce pe fereastra vagonului pregătindu-se să sară și ea. O femeie din cabina vecină fiind atrasă de țipetele copilă și a sărit într'ajutor și cu mare greu a putut împiedeca catastrofa până când trenul a intrat în gara Seghedinului.

Aci a intervenit poliția care a luat copila în grija ei, iar pe mamă au trimis-o napoi la Timișoara.

— **Dr. Brutus Macaveu** medic universitar specialist în boalele femeiești asistent la Clinica de femei „Crucea Albă” din Timișoara își ține orele de ordinațiune dela 2-5 d. m. în Timișoara-Fabric piața Kossuth Nr. 2 etajul I.

Accesorii, pentru biserică de vânzare.

Parohia gr.-cat. din Arad. ridicând o nouă biserică, întreg aranjamentul vechei biserici precum

scaune, iconostasul, ș. a. se află de vânzut,

cu un preț foarte moderat. Obiectele se pot privi la fața locului. Cu această ocazie se vinde și materialul edificiului.

x **Noutăți de ridicul,** geante de mâni, cofere, articole de sport, rachete pentru tennis. bile și nețuri, fotbal, mingii, bastoane, parfumuri, apă de Colonia, apă de păr, praf de dinți, săpun, perii, pieaptene și articole de modă se află cu prețuri moderate la **Hegedüs Gyula**, Arad Andrassy-ter 15.

Mișcare culturală și socială.

24 Aprilie.

Murăș-Uia: concert și teatru (urmat de joc) în sala hotelului »Erial« în favorul fondului cultural local. Se va juca »Trei doctori«, comedie localizată.

Începutul la 8 ore seara.

Grioroc: concert și teatru (urmat de joc) în hotelul »Mare«, în beneficiul bisertcii.

Începutul la 8 ore seara.

Redactor responsabil: Iuliu Giurgiu.
„Tribuna” institut tipografic, Nichin și s.

MOBILE

din cauza schimbării localului se vând cu prețuri

ieftine

în fabrica de mobile alui

B. D. I. S. Z.

Oradea-mare-Nagyvárad

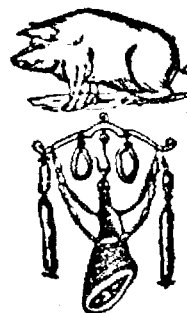
dela 1 Mai în Rákoczi-ut 14.

Dr. Stefan Tămășdan,

medic univ. specialist în dentura,
Arad, vis à-vis cu casa comitatului,
Piața Fischer Eliz. Poarta II.
Consultanții dela orele 8-12 a. m. și 3-6 a. p.

C. ROTH

fabrică de salamă și articlii de cărnățarie
Sibiu-Nagyszeben, Reispargasse 8.

Recomandă specialități de prima calitate de cărnați, slănină și articlii de cărnățarie, precum carne fină (kaiserfleisch), cîrnaț, slănină cu aiu, gardine afumate, șuncă, limbă; în sezonul de iarnă măleși și sîngerete, specialități de măleși și sîngerete, paștete de carne și caș de porc; slănină pentru muncitori în cantitate de peste 25 kigr., și untură curată de porc topită în vase, ș. a.

La comande mari prețuri reduse.

Expediare cu poșta sau cu trenul. - Serviciu prompt și grabnic. Cu catalog de prețuri și cu alte informațiuni la dorință servim gratis și franco. Toate comanda sunt a se adresa la firma de mai sus.

Illustrate cu motive românești și cu vederi din România ș. a. se pot căpa la »Librăria Tribunei«.

Noutăți senzaționale și elegante!

În magazinul de modă pentru dame:

JOSIF KUNST

Timișoara-centru, Strada Merczy. Asortiment bogat! Prețuri miraculoase, ieftine și solide.

Comptabil.

La banca populară «CERBUL» din Reghinul-săsăsc (Szászregény) se caută un comptabil zelos și solid. — Cei cari doresc să fie aplicați la acest institut, sunt rugați, ca în timpul cel mai scurt să și înainteze cererile și documentele de calificare și praxă, la direcțiunea institutului în persoană ori prin postă pe adresa subsemnatului.—

Concurenții au a-și nota în cerere și pretenziunile lor referitoare la salarizare, unde trebuie să se ia în considerare, că banca este nouă și numai cu 1 Mai 1911 st. n. își va începe activitatea.

Postul se poate ocupa deja dela acest termen începând oricând.—

Reghinul-săsăsc, 16 Aprilie 1911

Flore Bogdan
Inginer univ. diplomat și
arhitect dir. executiv.

▼▼▼ **ANUNȚURI!** ▼▼▼
se primesc cu prețuri moderate la administr. Tribunei.

Prăvălie nouă. Prăvălie nouă.
Mészáros Károly,
croitor pentru domni
Kolozsvar, Szentegyház-u. 6.

Își recomandă depozitul bogat asortat cu stufe din țară și străinătate, lucrează tofelul de haine bărbătești la ultima modă, croi modern, serviciu prompt, lucru ireproșabil și prețuri moderate.

Ilustrate =
cu vederi din Arad, peisaguri,
pasteluri și motive românești
se pot căpăta
la „**Librăria Tribunei**“.

Să nu se ia nime

după reclamele sgomotoase și înainte de ce și-ar cumpăra ghetele de trebuință să cerceteze
magazinul de

incălțăminte
pentru bărbați femei și copii

Asociației călțunariilor din Arad
(Czipészek term. szövetezete)

Szabadság-tér No. 11, unde
să găsească ghetele lucrate de măiestriși calfele din localitate pe lângă prețurile cele mai ieftine.

Cu deosebită stă: —

Iustin Olariu,
conducătorul asociației.

CREDIT
pe hipotecă, pe cambiu
și pentru oficianți mijlocește mai avantajos:
Herzog Sándor
Arad, Str. Weltzer János 15.
— — Telefon No 376. — —

Aviz!

La Dr. Aurel Ciatu, medic practic român în Graz, Jakomini gasse 63 se primesc numai decît 3 tineri români, sau 3 cocoșniță române din familie bună, cari voiesc să studieze sau să petreacă în Graz în locuință cu întreținere deplină. Prețul de persoană lunar 90 Cor. Pianu e la dispoziție. Cu informațiuni mai detaliate servește bucuros Dr. Ciatu.

Arnold Baumann Alba Iulia:
Gyulaf. vár
fabrică și magazin de mobile

Magazinul de mobile executate în atelierul propriu cel mai mare din Ardeal. Mare asortiment de mobile gata ș. s. aranjamente pentru prinzitor, dormitor, salon și odă domnești. — COVOARE, perdele saltele pentru pat etc. și tofelul de lucrări în bransa aceasta se execută prompt. Atelier de tapeterie și decorație. Fabrică de matrațe din fir galvanizat. — Intreprindere de pompe funcționale. — Fabrică de mobile (Aliaia) Aind-Nagyened. CATALOGUL se expediază pentru 2 cor, — sau ulterior să se trimită — îndărăpt.

Zotti Hodoș:

Carte de
bucate.

Partea I și II à 3 Cor.
(10 filerl porto).

Să poate căpăta

la **Librăria Tribunei**
Arad.

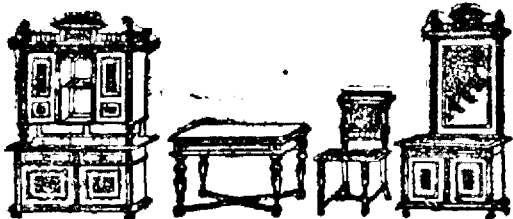
M. Schromm
mechanic
Braşov—Brassó
Hosszú-utca No. 27.

Recomandă în atenţiunea onor. public
din loc şi jur

marele său atelier mechanic
a anjat în Braşov, Hosszú utca 27, unde
se efectuează tot felul de lucrări atingă-
toare în această branşă, precum:
**maşini de cusut, biciclete,
gramofoane şi apaducte,**
pe lângă preţurile cele mai convenabile
şi execuţie solidă şi punctuală.

MAGAZIN DE MOBILE
Joan Réthi

simplu artistic pentru edificii şi mobile, în
Sibiu — N.-szeben, Elisabetg. 20.

Primesc ori-ce lucrări pentru aranjamente de
şcoale, biserici, magazine, birouri şi
locuinţe, deasemenea pentru clădiri, lucrări
în cel mai modern stil, pe lângă livrare
promptă preţuri moderate şi din material uscat.
Desemne şi proiecte fac grabnic şi gratuit.

Institut de pictură bisericească în Sighetul-Maramureşului.
(Templomfestészeti Müintézet, Mármaroszigeten).

Cancelaria: Piaţa Erzsébet-főter No. 11, uşa 18.

Ne angajăm pentru pictarea în stil modern şi foarte
artistic a internelor bisericilor, icoane pe cerime,
fresco, icoane pe altar, altare construite de iconos-
tase, auritură, pictarea icoanelor de iconostas, crucifixe, icoane
la încrucişarea drumurilor, pictarea icoanelor sfinte şi a ori-ce
soiu de icoane bisericeşti.

Renovăm foarte frumos iconostas şi altare vechi, iar pictarea,
abducerea cu marmoră şi auritura lor o executăm cu cea mai
mare artă şi cu preţuri convenabile, — parohiilor
mai sărace eventual şi pe lângă plăţirea în rate.

Examinarea bisericilor, măsurarea, înţelegerea mai amănunţită — la
faţa locului o facem gratis, cu planuri şi prospecte servim cu plăcere.

HALÁSZ P. JÁNOS

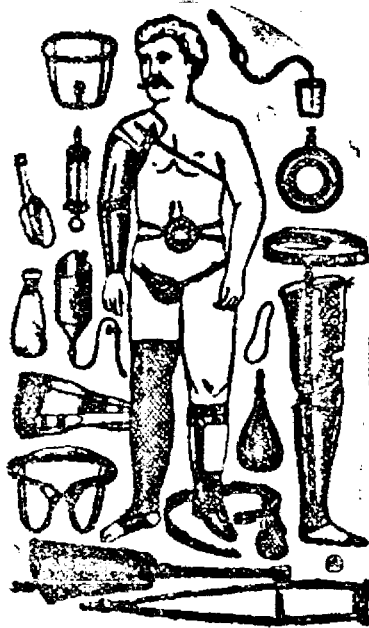
atelier pentru bandage chirurgicale

BUDAPEST IX, Üllői u. 5

unde se află cu preţurile cele mai convenabile şi brevetate

Suspensorii, bandage pentru burtă, picioare şi mâni
artificiale, ciorapi de cauciuc, benzi pentru îndrep-
tarea staturii (gradehalter), maşini pentru umblat şi
sprijinit, precum şi tot felul de articole necesare pen-
tru îngrijirea bolnavilor, preparative de fabricaţie
engleză şi americană, irigatoare şi injectoare.

Grijiţi de adresă.

Saska Sándor tinichigiu
Braşov—Brassó, Vasut-u. 28.

Pregăteşte în atelierul său cu motor
electric tot felul de lucrări pentru zidiri,
lucrări de tinichea, înfrum-
setări, acoperire de bise-
rici şi turnuri, lucrări de
stacmă turnat pentru or-
nament, precum şi pentru
firme, vane de scaldat
în toată mărimea, ş. a.

Toate coman-
dele se execută
prompt şi cu
punctualitate.

Motoare şvedeze
pentru olei brut!

(Brevetul lui Hirsch Frank,
Stockholm)

în poziţie orizontală şi ver-
ticală.

Maşini motorice ieftine
şi sigure, se pot instala
oriunde.

Motoare sistem Diesel.
Motoare cu gaz.

Motoare
cu benzină,
în cea mai bună execuţie!
Execuţie promptă.

Surányi Victor

inginer tehnic diplomat,
fabricant de maşini agricole
Bpest, VI, Teréz-körút 21.

Cereţi catalog.

Primul atelier ardelean aranjat cu putere electrică pentru
scobirea pietrelor şi fabrică de pietrii monumentale.

Gerstenbrein Tamás és Társa

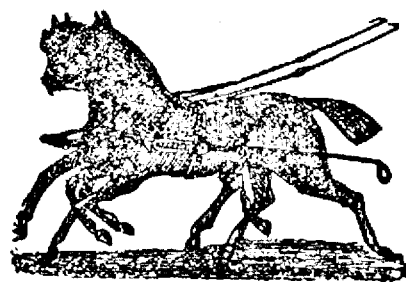
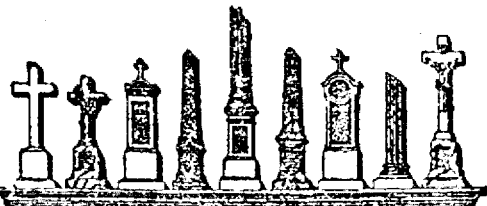
sculptori şi măiestrii piatrari.

Atelierul central
al magazinului: Cluj—Kolozsvar, Dézsma-u. 21.

Magazin de pietrii monumentale,
fabricate proprii din marmoră, labrador, granit, sienit etc.

Biroul central:
Sibiu—Nagyszeben,
Fleischer-gasse 17.

Filiale:
Déva şi Nagyvárad.

Atelier de curelărie,
şelărie şi coferărie:

Orendt G. & Feiri W.

(odinoară Societatea curelarilor)

Sibiu—Nagyszeben,
Heltauerg. Str. Cisnădiei 45.

Magazin bogat în articole pentru căroţat, călărit, vânat,
sport şi volaj, poclăzi şi procovături, portmonee şi bretele
solide şi alte articole de galanterie, cu preţuri foarte moderate.
Depozit permanent în curele de maşini, curele de cusut
şi legat, Sky (vârzobi). — Recomandă pe urmă cei mai buni
jamperi de piele fabricaţie proprie, pentru civili şi militari,
cari stau strins lipite pe picior. — Reparările se execută prompt.
Mare deposit de hamuri pentru cal dela soierile cele mai
ieftine până la cele mai fine, coperitoare (ţoluri) de cal şi
cofere de călătorie. — Comandele se efectuează conştiinţios.

Stabilimentul de sculptură în piatră al
Văd. FRANK VILMOS^{NÉ}

Arad, Piața Boros Béni No 2

Recomandă în atențiunea binevoitoare a on. public, magazinul său bogat asortat cu

petrii mormântale.

Pentru orientare țin să amintesc că firma aceasta o conduc dela 1882 spre cea mai mare mulțumire a publicului și și pe mai departe scopul îmi va fi ca să satisfac stimații mei clienți cu serviciu prompt și cu acurateță. — Garanță deplină dă pentru îndeplinirea oricărei comande măestrul sculptor, conducătorul stabilimentului meu dl Iacob Belloni, care de 42 de ani lucră în bransa aceasta. Rog deci binevoitorul sprijin — și pe mai departe.

Cu tot respectul:
Văduva Frank Vilmosné.

GYULAY KÁROLY ≡

instituit modern de fotografiare artistică

:: Timișoara—Temesvár, (Josefstadt) ::
Strada Hunyadi Nr. 5. — (Lângă Casina Délvidéki).

Efectuiește: Tot-felul de fotografii.
Picturi în olei. Acvarele. Pasteluri.
Platinolipe. Inmăriri după orice fotografie, în cel mai modern stil artistic. ≡

In atenția proprietarilor de pământ!

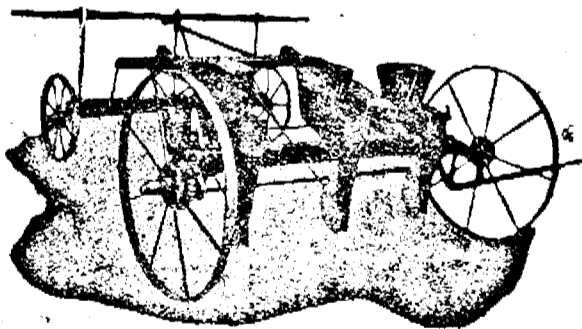
Recomandăm în atenția on. proprietari de pământ, patenta
mașină de sămănat porumb

(cucuruz), cea mai nouă și cea mai bună calitate dintre mașinile existente. Prețul 150 cor. bucata. Vindem și pelângă o favorabilă plătire în rate. Cataloge trimitem gratuit.

Cu stimă:

Frații Burza

fierărie în Arad,
Boros Béni-tér 1.

RELITSCH JÁNOS, atelier de instrumente muzicale în

Versecz
Kudrici-ut 5, colțul străzii Deák Ferenc.

Recomandă în atenția onoratului public din loc și jur, magazinul său de instrumente muzicale provăzut cu puteri de prima forță unde se află, viori, tamburine, armonice, gramofone, tobe, cimele, triaungule, oboe, flaut, clarinete, goanre, etc. cari toate se pregătesc și se repară pe lângă prețuri moderate.

Instrumente vechi se primesc pelângă prețurile cele mai mari posibile. Comandele se efectuează prompt.

Maison Schuster

salon de modă

franceză și engleză pentru dame

Cluj-Kolozsvár, Unió-u. 12. etagiul I.

Recomandă în atențiunea on. public din loc și provinciă salonul de modă pentru dame transpus din Paris la cererea publică aci, aranjat cu cele mai bune puteri de lucru. Referindu-mă la cei 15 ani de experiență din străinătate sunt în poziție, ca să îndeplinesc chiar și cele mai fine dorinți ale onoratului public, deoarece în salonul meu am adus lucrători tot din Paris și astfel on. public poate să-mi cerceteze modelele cele mai noi expuse în salonul meu și procurate din cea mai renumită casă din Paris, Pavuin-Creed și Drecol și rog on. public să mă onoreze și sprijinească cu comande.

JOHANN WELTHER

depozitul fabricelor de pălării de
mătase, filt și paie

Făgăraș, Piața Francisc Iosif No 18.

Își recomandă bogatul magazin asortat cu

tot-felul de pălării

tari, de păslă, și paie pentru bărbați și copii, precum și
stafii, șapci și berete
pentru bărbați și femei, dela cele mai ieftine până la cele mai bune calități — Apoi pălării țărănești care își păstrează culoarea sa originală pelângă garanție. — Se primesc tot felul de reparaturi precum și văpsirea pălăriilor vechi din păslă ori paie pelângă serviciu prompt. — Mare asortiment în pălării de dame model de Paris și Viena.

Nr. telef. pentru oraș și comitat 509

BANI

pe moșii și case de închiriat din Arad

cu amortizație de 10—70 ani

după mărimea sumei împrumutate cu 4, 4¹/₄, 4¹/₂, 4³/₄ și 5⁰/₀, pe lângă dividendă de mijlocire și amortizație de interese corăspunzătoare până la valoarea cea mai mare.

Spese anticipative nu sunt, la dorință anticipes spesele de intabulare, convertes datorile de interese mari.

Resolvare grabnică, serviciu prompt

SZÜCS F. VILMOS

Representanța pentru mijlocirea de împrumuturi a

Institutului pentru credit fonciar din Sibiu

pe teritoriu: comitatului Arad, orașului Arad, comitatului Bichiș, Gyula, Ciaba.

ARAD, Karolina-utca 8. (Casa proprie.)

(Lângă filiala Poștei.)

Prisec pe lângă onorar aculeșitori de afaceri abili și demni în încredere.

**Asortiment bogat de
PARFUMURI DE PAȘTI
de la 30 fil. până la 30 cor.**

de toate prețurile, mirosurile și calitățile.

Fabricațiuni de:
Crown Perfumery,
I. & E. Atkinson,
E. Rimmel,
London.

Houbigant, Roger & Gal-
: let, Piver, Guerlain, :
Pinaud, Soc. higienique,
Violet, Bourjois & Comp.
Paris.

Lohse, Wolf Kiel-
hanser, Mülhens,
și alte firme re-
numite.

Specialitate:

Ilusionne de mărgăritare, trandafir și viorele, etc.

De Dralle. (Extract fără alcool).

Apă de colonia originală. și fabricațiune proprie, apă de colonia de Mülhens cu miros de viorele, trandafir, și mărgăritare provăzute cu dopuri stropitoare, — foarte practice pentru stropit. —

Cele mai fine extracte franceze pentru lichioruri, cu cari se pot prepara lichioruri de cea mai bună calitate în casă pe cale rece.

Drogueria și Parfumeria

„La crucea roșie“

NESTOR HANZU

Telefon Nr. 455. Arad, Strada Weitzer János Nr. 2. Telefon Nr. 455.
(Palatul Minorităților).